

עליו, או שהכוונה לרבי מנא, אף שאמרו לו שכן היה אומר אביו (תקלין חדתין). ויש שפירש, שהכוונה לרבי יוסי שהשיב לו לרבי מנא להיתר, מכל מקום לא סמך על דבריו (תלמיד הרשב"ש; רבינו משולם), וחששו להחמיר שאפילו במקום שרבים מצויים, אם רוב ישראל חייב להכריז (ראה ר"ש סיריליאן, וכדעת הבבלי ראה לעיל ד"ה ומאסרטיא). ולהלכה ברוב ישראל חייב להכריז (ש"ע חו"מ רט, ג).

משנה. רבי יהודה אומר אורא לפרסיה לפרסיה. והמוצא מקריבו לפסחו (תקלין חדתין), ואם יבואו בעליו יתן לו דמיו (רע"ב, וראה גליון הש"ס), שאין אנו אומרים שכבר הקדישו בעליו לשם פסח [שאם כן לדעת רבי יהודה צריך שיהיה מנוי עליו לפחות אחד מהמינויים בשעת ההקדש (ראה פסחים צט, א)], אלא אנו תולים שרק הפריש אותו לשם פסח אבל עדיין לא הקדיש אותו, שאין הדרך להקדיש אותו עד שעת ההקרבה (ראה שם סו, א), וכיון שכבר הוזמן לשם פסח, המוצא מקדישו לפסחו (מקנה קידושין נה, ב), ויש שפירש שאינו קרב לפסח אלא למותר הפסח, שקרב לשם שלמים (מאירי; ר"ש סיריליאן).

ואף שהראוי לפסח ראוי גם לעולה ושלמים, תולים אותו בפסח, הואיל ובאותו זמן רוב הבהמות הם פסח (תלמיד הרשב"ש). ודעת ת"ק שמקריבו לשם עולה, ואין אנו חוששים שהוא פסח כי המפריש פסח נזהר בו לשומרו (גמ' קידושין נה, ב).

בראשונה היו ממשקנין את מוצאיה עד שהוא מביא נסכיה, שצריך המוצא להביא את נסכיה משלו (תקלין חדתין), כיון שהוא קרבן שלו (ר"ש סיריליאן), שהדיו נסכים אינו על המאבד שהפריש את הקרבן, אף שהוא המתכפר שהיו מקריבים אותו לשמו, אלא הוא דין על מביא הקרבן (מקדש דוד קדשים י, ג; הגר"ז מנחות נא, ב).

התקינו בית דין שיהיו נסכיה באין משל צבור - מתרומת הלשכה (רמב"ם שקלים ג, ד ובפיהמ"ש).

נכרי ששלה עולתו ממדינת הים, ודוקא ממדינת הים שהוא מקום רחוק (ראה רש"י גיטין ב, א), שאם הוא ממקום קרוב, שולחים אחרי הגוי שביאי גם נסכים (תוס' י"ט, בדעת הרמב"ם), ויש שסובר שהוא הדין אם הביא מארץ ישראל ולא שלח נסכים מקריבים משל ציבור, וכיון שבזמן המשנה לא היו מצויים גוים בארץ ישראל, הביא מקרה מצוי ששלח ממדינה אחרת, אבל בכל מקרה אין שולחים אחריו (תוס' י"ט), שאין נכרי מביא נסכים אלא מרצונו, אבל אין כופים אותו על כך (שטיה מקובצת מנחות עג, ב; לחם משנה מעשה הקרבנות ג, ה, בדעת הרמב"ם), שאין נכרי שייך בנסכים כלל, וההתחייבות שלו להביא קרבן לא מחייב להביא גם נסכים, אלא החיוב נסכים הוא דין שיש בהקרבה, שהקרבנות קרוב מחייבת נסכים, והגוי רק מנדב את המעות לנסכים שמתחייבים מחמת הקרבנות הקרובן שלו (מון ר"ז הלוי מעשה הקרבנות ג, ה).

ושלה עמה נסכים - דמי נסכים (רש"י מנחות נא, ב), אבל נסכים עצמם אין מקבלים ממנו הואיל ואינו נאמן על הטהרה (ר"ש סיריליאן).

וכן גר שמת ואין לו יורשים, אבל אם יש לו יורשים הם מביאים את הנסכים [כמבואר במשנה במנחות (צב, א)] (תלמיד הרשב"ש), אם ירשו נכסיו (תוס' י"ט מנחות ט, ז), ויש שכתב, שאף אם לא הוריש להם נסכים חייבים היורשים בנסכים, כיון שגם הם מתכפרים בו במידת מה [כמבואר בגמ' (זבחים ו, א)] (עונג י"ט פז בהג"ה), ויש מפרש, שהיורשים המביאים את הקרבן מביאים את הנסכים משל עצמם, כיון שחיוב נסכים הוא על המביא (מקדש דוד קדשים י, ג).

אסקופתיה - הראש והרגל והבני מעיים הנמכרים יחד (פני משה), ויש שפירש כובע, שירד לרחוץ הכובע והיה בשר בתוכו (ר"ש סיריליאן).

היה שטף נהר ואיתי חורי דנבילה תחתיו, יש לחשוש שאת החתיכה הראשונה שטף אותה הנהר וחתיכה זו היא של נבילה שבאה ממקום אחר (תקלין חדתין), ומה שחששו כאן הוא דוקא בגלל שהלך וחזר, ויש לחוש שנתחלף לו, אבל אם היה כאן כל הזמן אין לחשוש שמא נתחלף (הר אפרים, ע"פ תוס' חולין צה, ב ד"ה אסיק).

גינאי - נהר שכך שמו (תקלין חדתין), ויש שפירש מוכרי היין בגינות (פני משה).

שטף זיקין - כדים של יין (תקלין חדתין), מלאים ביין (רבינו משולם).

יחבמון שפייא קיטרהון - שופכי היין יראו האם הם מכירים את הקשר שזה שלהם על ידי סימן (קרבן העדה), וכל שכן אם מכירים בטביעות עין (מאירי; שו"ת חת"ס י"ד קטו).

נקניקה - מין קנקן מלא יין (קרבן העדה), ויש שפירש הנאה עם המעיים, וקוראים לו כך על שם שמנקים אותו, או על שם הקנקנות שבה (פני משה), ויש שפירש בני מעיים ממולאים בשר שנחתך דק דק (פרי חדש י"ד סג, ג, בשם המעריך).

אמר יתחבמון סקורייא עבידתהון - יראו רושמי החביות ישראל אם הם מכירים את הרושם שהוא שלהם (תקלין חדתין וקרבן העדה), ויש שביאר שהמעשה הוא בבשר (ראה לעיל ד"ה נקניקה), וצריך שיהיה בו סימן שבשר, שנתעלם מן העין אסור בלא סימן, ולפי מי שמתני בשר שנתעלם מן העין (דעת לו, ראה חולין צה, א) יש להתיר אף בלא סימן, כיון שכאן מדובר ברוב ישראל (ע"פ פרי חדש שם).

ומאיסרטיא גדולה ומפלטא גדולה, שהם רשות הרבים, ומתניאש אפילו ברוב ישראל, שחושש המאבד לרשעים שיטלו לעצמם של כדן (ע"פ תוס' ב"מ כד, א ד"ה אם). ויש שסובר, שדוקא במקומות אלו שיש אנשים רבים, אבל ברשות הרבים רגילה חייב להכריז (רשב"א שם). ובבבלי (שם) הסתפק בזה אם מדובר כאן אפילו ברוב ישראל, או רק ברוב גויים, וברוב ישראל בודאי חכמים חולקים עליו.

מפני שהבעלים מתייאשין מהן, שבכל מקומות אלו שהרבים מצויים, יש תלותו שהבעלים התייאשו ומותר לו לקחת האבידה לעצמו, אבל על המציל משונות הים וכדו', אין צריך ליאוש בעלים, שדבר האבד בזוטו של ים התורה התירה אותו למוצאה אף אם אינו מתייאש (רא"ש ב"מ ב, ו), ויש שפירש, שאף בזה הטעם שהתירה תורה, שירדה לסוף דעת הבעלים שבדאי מתייאשים, ואפילו אם אומרים שאינם מתייאשים (רשב"א ב"מ כד, א, וראה רשב"א שם כא, א ורמב"ם גדלה ואבידה י, פ).

משום רוב מהלכי דרכים משום שחיתת נכרי, אין לחשוש לשחיתת נכרי, כיון שהעוברים כאן הם רוב ישראל (תקלין חדתין), ואינו אסור בשר שנתעלם מן העין (ע"פ רא"ש ב"מ ב, ז), ויש שכתב שניכר מקום השחיטה שנשחט כדן, ומותר אף מדין 'בשר שנתעלם מן העין' (מאירי ב"מ כד, ב, בשם י"א).

הלואי כד נשכח נשכח מן פיוקא ולגוא, הלואי והייתי מוצא מציאה מפתח בית הכנסת או בית המדרש ולפנים שהוא מקום שמצויים בו רבים (תלמיד הרשב"ש), שלדעתו אפילו ברוב ישראל אינו חייב להכריז (מהר"א פולדא).

אפילו כן אשכח ולא נסיב - רבי יונה שהיה אומר הלואי ואמצא, מכל מקום כשקרה לו כן, לא נטל לעצמו אלא הכריז